

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ОБГРУНТУВАННЯ СТРАХОВИХ ЗАПАСІВ В УМОВАХ МЕТАЛУРГІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

*Каут О. В., к.е.н., доцент
Національна металургійна академія України*

Визначення раціонального рівня запасів сировини, матеріалів, паливно-енергетичних ресурсів, напівфабрикатів – є однією з найважливіших задач металургійного підприємства. Саме виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності господарюючого суб'єкта, а також гарантують його економічну безпеку.

Актуальність обґрунтування запасів в умовах металургійного підприємства обумовлена значним різноманіттям їх номенклатури, великими вантажообігом, непостійністю попиту на готову продукцію, різноманітністю строків постачання сировини і матеріалів. В цих умовах створення занадто великих запасів призводить до виключення з обігу значних коштів та зростання витрат на зберігання запасів, та, навпаки, недостатність запасів сприяє зриву виробничого процесу і, як наслідок, зростанню собівартості продукції.

Задача планування виробництва полягає в обґрунтуванні рівня запасів, що забезпечують найбільш ефективну роботу підприємства. Серед найбільш поширених методів вирішення цієї задачі є диференціальні та інтегральні числення, теорія ймовірностей, математична статистика, теорія ігор, лінійне та динамічне програмування [1].

В залежності від призначення запаси підприємства поділяють на поточні, підготовчі, страхові та сезонні. Найбільш складний в обґрунтуванні є страховий запас. Це обумовлено впливом великої кількості імовірнісних факторів: коливання попиту на продукцію, коливання обсягів виробництва продукції, імовірнісний характер часу виконання замовлення та обсягів постачання, розмір витрат на створення страхових запасів, вартість зберігання запасів, втрати від дефіциту виробничих ресурсів, втрати від іммобілізації обігових коштів в запасах.

Для обґрунтування розмірів страхового запасу використовують велику кількість різноманітних моделей, що обумовлено різноманітністю факторів що враховуються. Усі підходи до обґрунтування страхових запасів можна згрупувати за критерієм ефективності вирішення задачі наступним чином:

- підходи, що ґрунтуються на максимізації або забезпеченні заданого рівня безперебійної роботи підприємства;

- підходи, що ґрунтуються на мінімізації витрат з управління страховими запасами.

За кількістю імовірнісних факторів, що враховуються розрізняють підходи в основі яких є однофакторна модель та підходи, що базуються на врахуванні імовірнісного характеру декількох параметрів системи управління запасами.

За тривалістю періоду де враховується імовірнісний характер параметрів системи управління запасами відрізняють підходи при яких він враховується лише на інтервалі часу виконання замовлення та підходи де він враховується на всьому інтервалі планування роботи підприємства.

З точки зору виду розподілу імовірнісних параметрів системи управління запасами базуються на використанні або найбільш поширених розподілів (нормального, рівномірного, експоненціального, Пуассона) або на емпіричних розподілах імовірнісних величин параметрів системи управління запасами.

В системах управління запасами відокремлюють підходи, що засновані на вирішенні задач наступними методами: математичної статистики, математичного програмування, інтегрального та диференціального числення, теорії ігор, імітаційного моделювання, номографії.

Одним з параметрів системи управління запасами є визначення розміру страхового запасу. Сучасні підходи до його визначення мають ряд недоліків:

- обґрунтування розміру страхового запасу на основі заданої надійності роботи підприємства без врахування вартісної оцінки витрат на створення, зберігання запасів та втрат від дефіциту;

- недостатня проробка питань, що стосується забезпечення поповнення страхових запасів;

- врахування при обґрунтуванні страхового запасу імовірнісного характеру, як правило, лише інтенсивності попиту і відсутність обліку коливання інтервалів між поставками та обсягів поставок;

- розрахунок розмірів страхового запасу на випадок коливання попиту лише за період виконання поставки та ігнорування імовірнісного характеру попиту на інтервалі часу між суміжними поставками;

- відсутність врахування втрат від омертвляння оборотних коштів (у зв'язку з відсутністю єдиної методики рекомендовано приймати втрати від іммобілізації коштів, що вкладені в запаси в розмірі деякого відсотку від середньорічної суми обігових коштів, що вкладені в запаси; значення цього відсотку може визначатися за розміром прибутку, котрий можливо було б отримати вразі використання запасів у виробництві або за вартістю банківських кредитів) [3];

- слабка проробка питань про взаємозв'язок між обґрунтування розмірів запасів і розміром обігових коштів, що необхідні для їх утримання [4].

Врахування додаткових характеристик в моделях управління запасами призводить до їх значного ускладнення та практичної неможливості вирішення аналітичними методами. Для вирішення таких моделей доцільно використовувати імітаційне моделювання.

Література.

1. Малюк О.С. Обоснование экономической эффективности внедрения современных методов планирования ремонтов в условиях энергетических предприятий / О.С. Малюк, И.Ю. Нестеренко // Іноваційна економіка. Науково-виробничий журнал. Тернопіль: - № 1-2. – 2016. - С. 193-197.

2. Рыжков Ю.И. Теория очередей и управление запасами. – СПб.: Питер, 2001. – 384 с.

3. Радионов А.Р. Радионов Р.А. Логистика. Нормирование сбытовых запасов и оборотных средств предприятия. – М: Дело, 2001. – 416 с.

ЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ

Парубок Н. В., викладач

Уманський національний університет садівництва

В умовах росту міжнародної економіки конкуренція між підприємствами готельного господарства посилюється. З розвитком ринкових відносин в Україні вітчизняним підприємствам доводиться витримувати жорстку конкуренцію як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках.

Конкурентоспроможність підприємства сьогодні - це відносна характеристика, яка виражає відмінності розвитку даної фірми від